

**«Εμάς δεν μας πειράζουν... γιατί πειράζομε και εμείς»: Γεωργικές Επιδοτήσεις,
Κοινωνικό Κεφάλαιο και Υποβάθμιση της Γης σε δυο Περιοχές της Νότιας Κρήτης**

Θανάσης Κίζος, Θεόδωρος Ιωσηφίδης, Ελένη Μπριασσούλη και Μηνάς Μεταξάκης

Τμήμα Γεωγραφίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Λόφος Πανεπιστημίου, Μυτιλήνη 81100, 2251036447,
akizos@aegean.gr

Περίληψη

Η εργασία διερευνά την επίδραση του πολιτισμικού και κοινωνικού κεφαλαίου (εμπιστοσύνη, δικτύωση, συνεργασία, συγκρούσεις) στην εφαρμογή του καθεστώτος των αγροτικών ενισχύσεων σε μια γεωργική (Μεσσαρά) και σε μια κτηνοτροφική περιφέρεια (Αστερούσια) στη Νότια Κρήτη. Τα κοινωνικο-περιβαλλοντικά συστήματα των δύο περιοχών συνδεόταν στενά πριν το 1980. Η εντατικοποίηση της γεωργίας και η εισαγωγή του καθεστώτος των επιδοτήσεων στη δεκαετία του 1980 διατάραξε αυτή τη σχέση με αποτέλεσμα σήμερα να παρατηρούνται φαινόμενα υποβάθμισης της γης και ανταγωνισμός μεταξύ των παραγωγών στις δύο περιοχές. Η διερεύνηση βασίζεται σε 20 ποιοτικές συνεντεύξεις σε βάθος με κεντρικούς «συμμετόχους» στις δυο περιοχές καθώς και σε δευτερογενή δεδομένα. Αναλύεται ο ρόλος των γεωργικών επιδοτήσεων στα συγκεκριμένα τοπικά πολιτικό-οικονομικά και κοινωνικό-πολιτισμικά πλαίσια, η συμβολή τους στην ένταση των κοινωνικών ανταγωνισμών στις δύο περιοχές καθώς και στην αποδυνάμωση των προοπτικών για τον σχηματισμό τύπων κοινωνικού κεφαλαίου που θα μπορούσαν να αποτρέψουν την περιβαλλοντική υποβάθμιση. Τα προβλήματα αυτά θα μπορούσαν να αμβλυνθούν σημαντικά με τη συνεργασία μεταξύ των παραγωγών στις δύο περιοχές.

Λέξεις κλειδιά: κοινωνικό κεφάλαιο, ερημοποίηση, επιδοτήσεις, Κρήτη